

قصه تکراری افت قیمت؛ سیبزمینی روی دست کشاورزان اردبیل ماند

دروازه انبارهای سنتی و صنعتی نگهداری صدها هزار تن محصول سیب زمینی اردبیل، این روزها به علت افت قیمت و نبود مشتری دیگر باز نمیشود و کساد بازار این محصول، کشاورزان استان را دلنگران کرده است.

به گزارش ایرنا، برداشت محصول سیب زمینی در استان اردبیل در حالی پایان یافته که بهرغم کاهش شدید قیمت فروش بیش از ۷۷۰ هزار تن محصول برداشت شده، این روزها مشتری در بازار وجود ندارد و سیبزمینی کاران اردبیل، چشم انتظار مشتری مانده‌اند.

به گفته مسئولان حوزه کشاورزی استان، امسال با وجود خشکسالی و شیوع بیماری سفیدک دروغین بالغ بر ۷۷۰ هزار تن محصول سیب زمینی در سطح مزارع این استان تولید شده ولی هم‌اینک این میزان تولید بدون مشتری مانده و با کساد بازار، قیمت محصول انبار شده، هر روز افت میکند و زیان سیب زمینی کاران همچنان ادامه دارد.

محصول برداشت شده سیب زمینی در سال جاری به امید افزایش قیمت در انبارهای خانگی و شخصی کشاورزان نگهداری میشود و این روزها به علت نبود مشتری، صدها هزار تن محصول سیب زمینی کشاورزان با خطر فاسد شدن و نابودی مواجه بوده و روی دست کشاورزان مانده است.

وضعیت تولید محصول در قطب تولید سیب زمینی ایران

استان اردبیل مهم‌ترین قطب تولید سیبزمینی کشور به شمار میرود و هر ساله ۱۹ تا ۲۱ هزار هکتار از اراضی زراعی در چهار شهرستان اردبیل، نیر، نمین و سرعین به زیر کشت این محصول میرود.

همه ساله برداشت محصول سیب زمینی در استان اردبیل از شهریورماه آغاز میشود ولی امسال به علت کشت زودهنگام، برداشت سیب زمینی از نیمه تابستان در سطح مزارع اردبیل آغاز شد.

نیاز استان اردبیل به سیب زمینی حدود ۲۰۰ هزار تن برای مصارف

خوراکی، تامین بذر و تامین نیاز صنایع تبدیلی است و مازاد بر آن به استان‌های دیگر و نیز به کشورهای دیگر از جمله جمهوری آذربایجان و روسیه صادر می‌شود.

امسال بیش از ۵۷۰ هزار تن سیب زمینی مازاد بر نیاز در استان اردبیل تولید شده که تاکنون حدود ۱۰ درصد این رقم به فروش رفته و حدود ۵۰۰ هزار تن محصول در انبارهای عموماً غیرفنی و غیراستاندارد نگهداری شده و به تدریج در حال از دست دادن کیفیت و فاسد شدن است.

سیب زمینی تولید شده در استان اردبیل از لحاظ کیفیت، درصد ماده خشک، وجود کمترین میزان باقی مانده سموم و کود در جایگاه برتر کشور قرار دارد و سیب زمینی اردبیل جزو محصول پاک به شمار می‌رود و از نظر کیفیت و کمیت نیز قابل رقابت با سیب زمینی تولیدی کشورهای اروپایی است.

مدیر امور زراعت سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل میزان تولید محصول سیب زمینی در این استان طی سال زراعی جاری را ۷۷۰ هزار تن اعلام کرد و گفت: امسال به علت شیوع بیماری سفیدک دروغین، خشکسالی و گرمای فصل تابستان، میزان تولید محصول حدود ۱۰ درصد کاهش داشته است.

غفور آقایی افزود: با این حال استان اردبیل سالانه با تولید حدود ۷۷۰ تا ۸۵۰ هزار تن سیب زمینی معادل ۲۰ درصد تولید این محصول، مهم‌ترین قطب تولید سیب زمینی ایران و دومین تولید کننده این محصول در کشور محسوب می‌شود.

وی بیان کرد: ۹۰ درصد محصول سیب زمینی کشت شده در استان اردبیل در سال زراعی جاری از رقم آگریا، پنج درصد از رقم جلی و مابقی از ارقام متفرقه فونتانه، بامبا، اسپیریت، نیلوا، کایزر، امرفونا و ساتینا بوده است.

مدیر امور زراعت سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل با بیان این که بیش از ۹۰ درصد مزارع سیب زمینی استان اردبیل به شیوه نوین و با استفاده از سامانه آبیاری نوار تیپ کشت شده است، اظهار کرد: به علت استفاده از آبیاری به روش نوار تیپ و روش کاشت متفاوت با عرف منطقه به شیوه سه ردیف با دو نوار تیپ و نیز جلوگیری از اتلاف زمین، بالاترین میزان برداشت محصول سیب زمینی با ۷۰ تن در روستای خلیفه‌لو اردبیل به ثبت رسیده است.

مدیر امور زراعت سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل میانگین تولید سیب زمینی در مزارع این استان را بسته به شرایط آب و هوایی و کیفیت خاک مزارع بین ۴۰ تا ۴۵ تن اعلام کرد و گفت: با ورود تدریجی محصول به بازار، قیمت سیب زمینی کاهش یافت و بخش عمده‌ای از محصول برداشت شده روانه سردخانه‌ها و انبارها شد.

وی بیان کرد: در سال جاری به علت برداشت همزمان سیب زمینی در محدوده زمانی چند هفته در همه نقاط کشور و استان اردبیل، قیمت این محصول به شدت افت کرد و کشاورزان متضرر شدند و بازار خرید و فروش سیب زمینی در اردبیل از رونق افتاد.

وضعیت بازار سیب زمینی اردبیل؛ نصف قیمت پارسال

بررسی نرخ محصول سیب زمینی در بازار اردبیل نشان می‌دهد که هر کیلوگرم این محصول هم اکنون به قیمت ۷۰ تا ۱۰۰ هزار ریال به فروش می‌رسد در حالی که نرخ فروش این محصول در سال گذشته ۲ برابر این رقم بود و خریداران محصول را در سر مزرعه به قیمت ۱۳۰ تا ۱۸۰ هزار ریال خریداری می‌کردند.

این روزها قیمت محصول سیب زمینی در بازار اردبیل، نصف نرخ‌های سال گذشته در همین ایام است و با تداوم کساد بازار، کشاورزان چشم به راه مشتریان مانده‌اند و با احتساب هزینه حمل تا بازار، انبارداری، تخلیه و بارگیری محصول تولیدکنندگان این محصول نسبت به پارسال متحمل ضرر و زیان شده‌اند.

شرایط بازار نشان می‌دهد که اگر برای فروش و صادرات مقدار تولید مازاد بر نیاز سیب زمینی استان اردبیل اقدام عاجلی نشود، کشاورزان سیب زمینی کار علاوه بر متحمل شدن هزینه انبارداری، با احتمال فاسد شدن انبوه محصول خود مواجه خواهند شد.

صنایع تبدیلی و سردخانه، نیاز اصلی تولیدکنندگان سیب زمینی استان اردبیل

بر اساس اعلام کارشناسان، نیمی از محصول سیب زمینی تولیدی استان اردبیل از طریق صادرات، فروش در بازار داخلی، مصرف توسط اهالی

استان، استفاده به عنوان بذر و تحویل به کارخانه‌های چپس و صنایع جانبی در فصل پاییز و زمستان به فروش می‌رسد ولی نیمی از محصول که بالغ بر ۴۰۰ هزار تن است، در انبار و سردخانه نگهداری شده و به تدریج از طریق صادرات، عرضه در بازارهای داخلی و تحویل به صنایع جانبی به فروش می‌رسد.

برای نگهداشت صدها هزار تن محصول سیب زمینی مازاد استان اردبیل مشکل جدی وجود دارد به طوری که نیمی از محصول تولیدی این استان در سردخانه‌های مکانیزه و بیش از ۲۲۰ هزار تن نیز در انبارهای سنتی و غیرفنی نگهداری می‌شود.

مجموع ظرفیت ۱۸۰ هزار تنی سردخانه‌های استان اردبیل جوابگوی نگهداری مازاد تولید استان نیست و بر همین اساس کشاورزان سیب زمینی کار استان اردبیل همواره در نگهداری و فروش محصول خود به خصوص در فصل پاییز و زمستان با مشکل جدی مواجه هستند.

ظرفیت سردخانه‌های فنی و استان‌دارد استان اردبیل برای نگهداری سیب زمینی حدود ۸۰ هزار تن بوده و به گفته سرپرست سازمان جهاد کشاورزی استان، قابل افزایش تا ۱۵۰ هزار تن است و مسئولان وعده داده‌اند که با تکمیل طرح‌های در دست احداث، ظرفیت ذخیره محصولات کشاورزی در استان اردبیل به ۴۰۰ هزار تن رسیده و مشکل نگهداری محصول سیب زمینی استان حل می‌شود.

مدیر امور زراعت سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل، سیب زمینی را محصولی آسیب‌پذیر در برابر عوامل محیطی عنوان کرد و گفت: این محصول باید به شکل تازه‌خوری تولید و روانه بازار شود ولی کشاورزان محصول تولیدی را در انبارها و سردخانه‌ها نگهداری می‌کنند تا به قیمت بالاتری بفروشند.

وی بیان کرد: حتی آنهایی هم که محصول خود را در ماه‌های گذشته به فروش رسانده‌اند، به علت نابسامانی وضعیت بازار، سیب‌زمینی خود را به قیمت نازل به دلان عرضه کرده و متحمل ضرر و زیان قابل توجهی شده‌اند.

آقایی تولید انبوه محصول در سایر استان‌ها و توقف صادرات را از جمله عوامل موثر در کاهش قیمت سیب زمینی در داخل کشور و به فروش نرفتن بخشی از محصول تولیدی استان اردبیل عنوان کرد و ادامه داد: اگر شرایط به همین شکل ادامه یابد، محصول نگهداری شده در انبارهای غیراستان‌دارد، جوانه زده و یا فاسد خواهد شد که در این

صورت تنها برای مصرف خوراک دام مناسب خواهد بود.

وی اظهار کرد: مجموع ظرفیت سردخانه‌های استان اردبیل هم جوابگوی نگهداری مازاد تولید استان نیست و بر این اساس کشاورزان سیب زمینی کار این استان همواره در نگهداری و فروش محصول خود به خصوص در فصل پاییز و زمستان با مشکل جدی مواجه هستند.

صادرات سیب‌زمینی؛ مشکلات و راهکارها

صادرات در سال‌های گذشته همیشه حلال مشکلات سیب زمینی کاران اردبیلی بوده و هر زمان درهای کشورهای همسایه به روی واردات سیب زمینی تولیدی اردبیل باز بوده، وضع اقتصادی کشاورزان این استان نیز رو به راه شده است.

در سال‌های اخیر عوامل متعددی از جمله شیوع کرونا و مشکلات ناشی از تحریم و انتقال ارز صادراتی، موجب کاهش چشمگیر صادرات سیب زمینی استان اردبیل شد و در نتیجه به علت نبود کشش بازار داخلی برای انبوه محصول تولیدی، قیمت سیب زمینی با کاهش شدید رو به رو شده و در نهایت به ضرر و زیان کشاورزان تمام شد.

همه ساله بخش زیادی از محصول سیب زمینی استان اردبیل به کشورهای دیگر از جمله جمهوری آذربایجان، روسیه، گرجستان، عراق و حتی ترکمنستان صادر می‌شود ولی روند صادرات این محصول در سال جاری کُند بوده و متناسب با ظرفیت تولیدی استان نیست.

به گفته نوبخت اژدری، سرپرست سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل، امسال ۱۳ هزار تن از محصول سیب زمینی تولید شده در دشت اردبیل به جمهوری آذربایجان صادر شده که کمتر از حد انتظار است.

مدیر امور زراعت سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل نیز وجود مسائل و مشکلات در حوزه صادرات این محصول به خصوص نبود برنامه هدفمند و سیاست‌گذاری درست صادراتی از سوی متولی بازار و تولید این محصول را در کنار نبود تلاش برای یافتن بازارهای جدید صادراتی و نیز کم‌توجهی به تولید محصولات جانبی از سیب زمینی را از جمله علل کاهش رغبت برای صادرات این محصول ذکر کرد.

غفور آقایی افزود: صادرکنندگان سیب زمینی با مانع جدی تعهد ارزی مواجه هستند و علاوه بر پیمان‌سپاری صادرکنندگان، کارت بازرگانی ۱۷ نفر از صادرکنندگان عمده این محصول در استان اردبیل به علت عمل نکردن به تعهدات ارزی، ابطال شده و عملاً صادرکنندگان از چرخه

صادرات این محصول حذف شده‌اند.

وی رفع مسدودی کارتهای بازرگانی صادرکنندگان سیب زمینی و انطباق قوانین تعهد ارزی با شرایط محصول فسادپذیری مثل سیب زمینی را ضروری خواند و گفت: برای حل این مشکلات، وزارت امور خارجه، وزارت صنعت معدن و تجارت و وزارت کشاورزی باید اقدام مشترک انجام دهند تا صادرات سیب زمینی به خاطر مشکلات در انتقال ارز حاصل از فروش محصول و اجرای تعهد ارزی صادرکننده، دامن تولید کننده محصول سیب زمینی را نگیرد.

مدیر امور زراعت سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل، پرداخت مشوقهای صادراتی برای سیب زمینی را از جمله راهکارهای تنظیم بازار این محصول ذکر کرد و ادامه داد: بدون اقدامات عاجل در این زمینه، کشاورزان سیب زمینی کار بیشتر متضرر خواهند شد.

درد دل کشاورز سیبزمینی کار اردبیلی: هزینه تولید بسیار بالا و قیمت محصول پایین است

تولیدکنندگان عمده و خرد سیب زمینی در استان اردبیل هم‌اکنون مقادیر انبوهی از محصول خود را در انبارها دپو کرده‌اند و منتظر مشتری هستند تا حاصل یک سال تلاش خود را حداقل به نصف قیمت پارسال بفروشند در حالی که با این شرایط نیز، مشتری برای محصول خود ندارند.

احمد کریمزاده یکی از عمده‌ترین تولیدکنندگان سیب زمینی در شهرستان اردبیل به خبرنگار ایرنا گفت که امسال مزارع سیب زمینی در دشت اردبیل به بیماری قارچی سفیدک دروغین مبتلا شد و عملاً ۲۰ درصد میزان تولید از دست رفت ولی پس از برداشت نیز، محصول تولید شده روی دست کشاورز ماند.

وی که در سال زراعی منتهی به مهرماه امسال بالغ بر ۶۸ هکتار سیب زمینی کاشته بود، این روزها دل نگران فروش محصول تولیدی خود است و دغدغه فاسد شدن محصول برداشت شده، شب و روز را از او گرفته و به دنبال راهکاری برای جذب مشتری است.

کریمزاده، کاشت زیاد محصول در بیشتر استانها و توقف صادرات را ۲ علت عمده افت قیمت محصول سیب زمینی ذکر کرد و ادامه داد: همزمان

با افت قیمت محصول، امسال هزینه تولید از جمله هزینه کارگر، هزینه کاشت تا برداشت و حتی هزینه انبارداری و حمل و نقل محصول به شدت افزایش یافته و همه شرایط به زیان تولیدکننده کشاورزی رقم خورده است.

وی بیان کرد: قصد داشتم که سال آینده ۷۰ هکتار سیب زمینی بکارم ولی با این شرایط قیمت فروش و افزایش هزینه تولید، دیگر برای تولید این محصول رغبتی ندارم و محصول دیگری کشت خواهم کرد.

این تولیدکننده سیب زمینی در اردبیل اضافه کرد: هزینه نگهداری طولانی مدت هر کیلوگرم محصول سیب زمینی در انبارهای فنی ۱۵ هزار ریال و هزینه انتقال محصول تا بازار مصرف نیز فراتر از ۲۰ هزار ریال برآورد می شود و با این هزینه‌ها، دیگر انگیزه تولید محصول کاهش یافته است.

وی همچنین گفت: پارسال هر کیلوگرم محصول سیب زمینی را در سر مزرعه به قیمت ۱۳۲ هزار ریال فروختم در حالی که امسال نرخ‌ها به شدت افت کرده و به کمتر از ۷۰ هزار ریال در هر کیلوگرم رسیده و علاوه بر این، هزینه تولید نیز به شدت افزایش یافته است.

کریمزاده تاکید کرد: با ادامه این روند، کشاورزان بیشتر متضرر شده و با خسارت وارد آمده دیگر رغبتی برای کاشت و تولید محصول مهم سیب زمینی در سال آینده پیدا نخواهند کرد و لازم است که متولیان امر هر چه سریع‌تر برای تنظیم بازار این محصول چاره‌اندیشی کنند.

خرید تضمینی؛ ضرورتی فراموش شده در حمایت از سیب زمینی‌کاران

حمایت از کشاورزان در مقاطعی که بازار سر ناسازگاری با آنها داشته و ضرر و زیان زیادی متوجه آنها می‌سازد، امری بدیهی است، ضرورتی که در مورد محصول سیب زمینی در سال‌های گذشته مورد غفلت قرار گرفته است.

به گفته کارشناسان، سیب زمینی محصول پرمصرف و استراتژیک بوده و با توجه به اشتغال تعداد زیادی از کشاورزان کشور به کاشت و داشت آن، ضرورت مدیریت بازار و در مواقع نیاز حمایت از تولیدکنندگان

اجتناب‌ناپذیر است و دولت باید در این زمینه برنامه سالانه و پیش‌بینی شده‌ای داشته باشد.

با تداوم ضرر و زیان سیب زمینی کاران اردبیلی، برخی مسئولان و نمایندگان پیگیر موضوع خرید تضمینی محصول تولیدی از کشاورزان شده‌اند ولی به نظر نمی‌رسد که در کوتاه مدت نتیجه‌بخش باشد.

به گفته کارشناسان، تداوم ضرردهی محصول سیب زمینی در سال‌های متمادی، آب‌بر بودن کشت این محصول با توجه به بحران خشکسالی، کاهش کشت این محصول در دشت اردبیل را ضروری کرده و کاشت و تولید این محصول در دست اردبیل می‌بایست به تدریج کاهش یافته و محصولات دیگر جایگزین آن شود.

چشم‌انداز تولید محصول سیب زمینی در اردبیل طی سال آینده

کاشت سیب زمینی در استان اردبیل بسته به شرایط آب و هوایی، از اوایل بهار و حتی از اواخر زمستان شروع شده و برداشت محصول نیز از ماه آخر تابستان آغاز می‌شود.

اراضی زراعی شهرستان‌های اردبیل، نمین، نیر و سرعین مهم‌ترین مناطق کشت محصول سیب‌زمینی در استان اردبیل است و این روزها کشاورزان سیب زمینی کار با مشاهده وضعیت بازار این محصول، به فکر کاشت محصولات دیگر در اراضی زراعی خود افتاده‌اند تا در سال آینده، با مشکل فروش محصول خود مواجه نشوند.

با ادامه وضعیت کنونی قیمت محصول سیب زمینی، تولید این محصول در سال آینده تنزل خواهد کرد و با کاهش میزان تولید، احتمال افزایش قیمت و فشار بر مصرف‌کنندگان نیز محتمل است.

میانگین تولید محصول سیب‌زمینی در هر هکتار از اراضی استان اردبیل ۳۷ تن است ولی در سال‌های اخیر به علت استفاده از آبیاری به روش نوار تیپ و روش کاشت متفاوت با عرف منطقه به شیوه سه ردیف با ۲ نوار تیپ و نیز جلوگیری از اتلاف سطح زمین، بالاترین میزان برداشت محصول سیب زمینی با ۷۰ تن در این استان به ثبت رسیده است.

سیب زمینی تولید شده در این استان از لحاظ کیفیت، درصد ماده خشک،

وجود کمترین میزان باقی مانده سموم و کود در جایگاه برتر کشور قرار دارد و سیب زمینی اردبیل جزو محصول پاک به شمار میرود و از نظر کیفیت و کمیت قابل رقابت با سیب زمینی تولیدی کشورهای اروپایی است.

به گفته کارشناسان، سیب زمینی محصول پرمصرف و استراتژیک بوده و با توجه به اشتغال تعداد زیادی از کشاورزان کشور به کاشت و داشت آن ضرورت مدیریت بازار و در مواقع نیاز حمایت از تولیدکنندگان اجتناب‌ناپذیر است و دولت باید در این زمینه برنامه سالانه و پیش‌بینی شده‌ای داشته باشد.

استان اردبیل با تولید حدود ۷۵۰ تا ۸۵۰ هزار تن سیب زمینی معادل ۲۰ درصد تولید این محصول ایران، مهم‌ترین قطب تولید سیب زمینی در کشور محسوب می‌شود.